

Bohoslužby v Zábřeze 21.ledna 2018

Mk 1,14-20

Milé sestry, milí bratři, nedávno jsme s dětmi četli o jedné indiánské dívce, která se stala křesťankou. Reverend si s ní nějaký čas povídal, četl Bibli, ukazoval k modlitbě. Viděl to jeden Španěl a jen k tomu poznamenal, že se s ní moc páře, u nich by už byla dávno pokřtěna. Jak vidno, každý má k naplnění Ježíšova příkazu o získávání učedníků trochu jiný přístup. Ostatně to tak vidíme stále i dnes v našem kulturním prostoru. Můžeme se setkat s různými přístupy a důrazy v tom, jak se z člověka stává učedník Ježíšův, jak se z něj stává součást společnosti, které se kolem Ježíše shromažďuje.

Dnes máme před sebou text, který mluví o povolání těch úplně prvních učedníků. Jistě se asi docela liší od toho, jak takové povolávání praktikujeme dnes. Ježíš na to šel dost přímočaře, řekl a šli za ním. I když je to dost jednoduchý děj, přeci jen má co říct i našemu porozumění procesu, při kterém se rodí Ježíšův učedník.

První, čeho bychom si měli všimnout, se samotným povoláním vlastně skoro ani nesouvisí. Jan byl uvězněn a Ježíš se vydal zvěstovat evangelium. Začíná tam, kde Jan skončil. Mluví o pokání, obrácení, o blízkosti království, na které čekají celé generace. Prochází Galilejskou zemí, navštěvuje vesnice, káže v synagogách. Ujal se svého úkolu. Možná nám to přijde docela jasné a zřejmé. Přeci je jasné, že učedníky povolává tehdy, když působí, když má co předat. Ale v tom je právě ten detail, který nám může uniknout. Ježíš nezaložil školu, do které pozval nové žáky. Neshromáždil učedníky, aby jim lépe vysvětlil přikázání Zákona Mojžíšova. Sám se nejprve pustil do činnosti, do zvěstování. Učedníky volá tedy ke své činnosti, k tomu, když prochází, když volá k pokání a obrácení, když připomíná Boží zaslíbení. Ježíš tak představuje církev v plné činnosti. A to je ta drobnost, která se může zdát jasná, ale zase tak jasná není. Jestliže máme volat k tomu, aby se někdo stal součástí Božího díla v tomto světě, pak je to dílo potřeba konat. Ne o něm mluvit, ne ho rozebírat, ale skutečně konat. A tak hned na počátku povolávání učedníků, získávání nových následovníků Ježíše, se nabízí dost podivná, ale důležitá otázka. K čemu zveme? Do čeho mají ti noví následovníci přicházet?

Ježíš navázal na Jana voláním k pokání a důvěře v evangelium. To jsou věci, které promlouvají do lidského života, dotýkají se jeho osobní situace. Řecký text nám dává na vybranou, jestli použitý výraz přeložíme jako výzvu k pokání nebo obrácení. Řekněme, že obojí je ale takové docela nezvyklé a hlavně nepříjemné. Pokání je spojeno s vinou, s něčím špatným, obrácení zase s určitým radikalismem. První nese špatně společnost sloužící modle lidské dokonalosti, druhé církev držící se spíše umírněného pragmatismu. V obojích slovo Ježíšovo vyvolává neklid, což je ale právě jeho záměr. Člověk ať již ve svém životě ve světě nebo životě víry přeci nesmí usnout na poklidných vlnkách přesvědčení, že je s ním vše v pořádku, že tímto světem se dá k Božímu království proplout poměrně klidně bez nějakých bouří. Je to bláhová představa asi tak, jako když si řekneme, že můžeme stále zůstat dětmi a chovat se jako děti celý život. Prostě to nejde. Dříve či později v lidském životě dojde k tomu bodu zlomu, určitému dozrání, pochopení svého místa ve světě i situace před Bohem. A právě k tomu Ježíš volá. Máme dozrát, pochopit, co se děje kolem nás i s námi. Dozrát znamená přijmout sám sebe ve své nedokonalosti, ve své potřebě se stále učit a růst. Ne ale už podle sebe podle svých vlastních tužeb a potřeb, ale podle Božího vzoru. K takovému obratu, k takové změně v životě nás Ježíš volá. To se ukazuje i na té druhé složce jeho zvěsti, tedy víře v evangelium. Mění se základ, na kterém člověk stojí. Neopírá se o sebedůvěru, o důvěru všemu možnému, ale o důvěru Boží dobré zprávě. To, čemu důvěřujeme, ovlivňuje náš život. A tak můžeme zkrátka Ježíšovu volání rozumět i tak, že jsme nabádáni ke změně ve svém myšlení a jednání, aby se již neopíralo o nic jiného než právě Boží milost.

Když se Ježíš setkal s Petrem a Ondřejem, či potom Janem a Jakubem, zval je právě k tomuto dílu, tedy zvěstování potřeby změnit se ve svém samotném základě. Zaznívá to i v jeho povolání. Přestanou chytat ryby a stanou se rybáři lidí. To je docela velká změna. Možná některé prvky či postupy zůstávají stejné. Ale jinak se vše mění. Stejná bude asi ta potřeba hodit síť a zabrat. Dost radikálně se ale liší důvod. Nejde o prostředek obživy, nebudou dělat, aby se postarali o svůj život, ale aby nějakým způsobem bylo postaráno o životy těch, které chytají do své sítě.

Změnu jistě doznává i samotná síť. Do čeho vlastně mají chytat? Jak bude vypadat? To souvisí právě s tím, co Ježíš zvěstuje. Obecně je síť něco, co je pevné, co zabere velké množství a oddělí ho od zbytku prostředí, ve kterém se pohybuje. Také kořist vede někam, kam třeba sama nechce. Může být tedy prostředkem omezení svobody. Ale také může být prostředkem záchrany, když zabrání klesnout ještě hlouběji a naopak pomůže dostat se směrem, kterým to samo nešlo. Právě takto funguje Ježíšovo slovo, ke kterému jsou učedníci zváni. Má docela dosah, zabírá velký prostor a odděluje od okolí. Ježíšovo slovo o potřebě obrácení a důvěry se nedá jistě přeslechnout. A mezi člověka a jeho svět tak staví určitou bariéru. Ukazuje mu, že nutně nemusí být součástí světa, ve kterém žil, nemusí být nutně pod jeho vlivem. Může mít od něj odstup, nemusí jím být doslova pohlcen.

Boží slovo stojí mezi námi a světem jako taková síť. A to může být viděno dvojím způsobem. Jistě se najde pohled, který v tom začne vnímat omezení svobody. Slovo Boží nás svazuje, omezuje, vede někam, kam často sami ani nechceme. Brání nám rozletět se do tohoto světa, jak bychom sami chtěli. Jistě takový postesek přišel na nejednoho z nás. Zejména tehdy, když naše vlastní přání či touhy se dostaly do rozporu s Božím slovem. V takovém případě si skutečně člověk zasažen Božím slovem může připadat spíše lapen nějakou sítí, svázán pevnými pouty. Jenže to je jen jeden pohled. Je potřeba dodat, že je postaven na předpokladu, že se v tom okolním světě dobře umíme pohybovat, že v jeho vodách se udržíme u hladiny a nebudeme v nich klesat. Taková ale skutečnost často nebývá a tak síť Božího slova můžeme vidět také jako něco, co nás chrání a zachraňuje. Chrání před tím, aby ten okolní svět nás mohl sám získat, uzmout. A zachraňuje tím, že nás táhne směrem nahoru, vyvádí z prostředí, které nám nedovolí se pořádně ani nadechnout. Z tohoto pohledu pak vidíme, že být v síti Božího slova znamená být zahrnut do jeho plánu záchrany.

Rybářem lidí se tedy učedníci stávají tím, že do tohoto světa nesou Boží slovo, které člověka chytá a přináší mu záchranu. Aby se takto naučili rybařit, volá je Ježíš k následování, k učení se tomu, jak házet sítí Božího slova. Učí je tak, že jsou s ním a sami to vidí. Poznávají nejen z jeho slov, ale také z jeho jednání, ze způsobu jeho služby, co vlastně toto zvěstování obnáší, k čemu to přesně jsou pozváni a sami mají zvat.

Co prakticky znamená Ježíšovo volání k obrácení a důvěře evangeliu můžeme vidět také na jednání prvních učedníků. Sice jim přímo Ježíšova slova o pokání nezazněla, zaznělo jen povolání, ale to, co učinili, Ježíšovo volání naplnilo. Obratem, v jejich životě je právě to rozhodnutí nechat všeho a jít za Ježíšem. Tedy opustit dosavadní způsob života, vzdát se jistoty a rodinného zázemí a vydat se někam, o čem moc netuší, o čem se jedná. Ale v tom je zase víra, důvěra tomu slovu, zaslíbení, že se stanou součástí něčeho smysluplného.

Znovu se tak můžeme vrátit k tomu, jakým způsobem se tedy rodí Ježíšův učedník. Asi nepřehlédnutelným bodem je Ježíšovo zavolání. Učedník Ježíšův se z někoho nestane tak, že mu do hlavy natlučeme vyznání víry a pokřtíme ho. Jedno v jakém pořadí. Učedník Ježíšův se z někoho stane, když mu umožníme, aby slyšel Ježíšovo zavolání a přijal je pro sebe, tedy zaslechl je jako něco, co se týká i jeho života. Ježíš volá každého člověka, pokud někdo toto volání neslyší, pak je problém buď v tom, že je hluchý, nebo ho nikdo nenaučil slyšet. S tím prvním moc nezmůžeme, to druhé je v našich možnostech. Je to apel na náš vlastní život, abychom žili tak, aby z našeho života bylo patrné, jak mocné a stále živé to Ježíšovo slovo je. Aby také bylo patrné, že v jeho síti nejsme svázáni, ale naopak tažení ke svobodě. To je tedy jedna stránka věci, svědectví, že slovo Boží, které čteme v Bibli je živé, protože se odráží na našem životě, formuje ho, vede k někdy i dost radikálním zvrátům. Druhá stránka věci je služba

samotného společenství. Ta musí probíhat, musí se dít, aby se také učedník měl kam zapojit. Ježíš ty první čtyři učedníky vytrhl z jejich způsobu života, aby je pozval ke konkrétní službě. Neřekl jim přece, pojďte za mnou a já vás naučím, jak lépe znát Mojžíše. Proto je důležité při zvaní k novému životu také nechat zapadnout tento život do Božího díla spásy. A to díla naprosto konkrétního. A tak nezapomínejme, že za naším pozváním k Ježíši, ať se již děje našim známým, přátelům, nebo dětem, nemůže stát jen důraz na rozšíření obzoru. Je důležité, aby za ním stálo i podělení se o konkrétní cestu, na kterou jsme byli sami povoláni a kterou kráčíme.

Pane Ježíši, voláš nás jako své učedníky, zapojuješ do svého díla. Prosíme, dej nám, ať i naše pozvání je podepřeno svědectvím života, ve kterém ty sám pracuješ a skrze který promlouváš.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }